

POSZTMODERN LEKVÁR

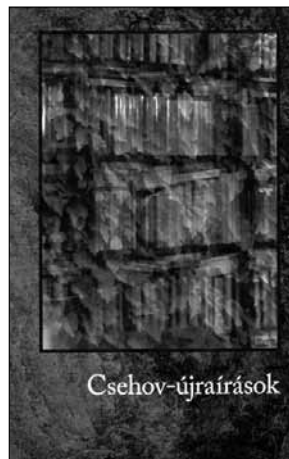
Regéczi Ildikó [szerk.]: *Csehov-újrairások*

„(...) hatás, befolyás valakire. Zagyvaság. A nyomás nehezedik valakire, a befolyás – az valakibe ömlik, mint folyó a folyóba, próbáld csak kideríteni, melyik vize az már: a Rhône-é vagy a Léman-tóé, amelybe ömlik? Újféle víz, amely nem volt még. Összefolyás.” (17.) – olvashatjuk ezt a Marina Cvetajevától származó idézetet a 2011-es *Közelítések-közvetítések* című, Csehov-interpretációkat tartalmazó kötet folytatásának is tekinthető *Csehov-újrairások* egyik tanulmányának mottójaként.

A hazai ruszisztika jeles képviselői ebben a tanulmánykötetben egyrészt valóban folytatják a csehovi poézisről megkezdett gondolkodásukat, másrészt, ahogyan azt a fenti mottó is sejteti, az anglisztika és az irlandisztika kutatóival kiegészülve figyelmük már nem pusztán a Csehov-művek értelmezésére irányul, hanem az úgynevezett „Csehov-folytatásokra” is. A klasszikus szerző művein alapuló, 20-21. századi át- és újrairásokra, át- és újraértelmezésekre, mégpedig a legkülönbébb művészeti ágakra – irodalomra, filmre, színházra – és nem pusztán Oroszországra vagy hazánkra, hanem Európa egyéb szegmenseire is koncentrálnak.

A kutatók – utal rá a kötet szerkesztője, Regéczi Ildikó a bevezető tanulmányában – azt (is) vizsgálják, hogy a kortárs magyar, orosz, lengyel, ír stb. művek hogyan válnak annak a soha be nem fejezhető dialógusnak a részévé, amelynek elindítója (korábbi résztvevője) az orosz író. A kötet befogadójához pedig a csehovi szövegtérbe íródó újabb elemek vizsgálatával a Csehov-olvasás folyamatát, egy-egy kitüntetett pillanatát hozzák közel.

Érdekes módon azonban nem csak a jelen kötet szerzői folytatják más aspektusból a már korábban megkezdett munkájukat akkor, amikor a Csehov-újrairásokra koncentrálnak. Hanem – ahogyan arra Hajnáy Zoltán a *(Poszt)modern Csehov* című, az egész kötet elméleti alapvetéseként is olvasható tanulmányában rámutat – a kötetben vizsgált írók, költők is egy réges-rég meglévő, bevett művészi fogást visznek tovább, amikor a Csehov-szövegekből kiindulva hoznak létre valami újat. Hiszen „kiindulópontjuk”, „Csehov is arról ír, amit mások már leírtak. A Lev Tolsztoj és mások által alkotott szövegeknek mintegy a második rétegét hozza létre” (19.), s ezzel a teremtő idő lényegét ragadja meg. A múltat nem megsemmisíti, hanem hagyja átívelni a saját jelenébe, az ő múlttal megtermékenyített jelenének alkotásai pedig a (poszt)modern alkotásokban csehovi jövőként öltönek testet. Csehov, „ami a jelenben nem valósulhatott meg, azt a távoli jövőbe helyezte (...), s az utána jövő írónemzedékek azt mutatják meg, milyenné vált a világ az elmúlt száz évben, miután a jövőbe vetett remények szertefoszlottak.” (17.)

Csehov-újrairások

Didakt Kiadó
Debrecen, 2016
248 oldal, 3500 Ft